

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ЭЛ АРАЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫ КОЛЛЕДЖИ

"Бекитилди"

Бөлүмдүн отурумунда

“ ___ ” _____ 2022- жыл

№ ___ протоколу менен

Бөл. башчы _____ Рахимбаева Г.А.

«Макулдашылды»

ЭАББП колледжинин

ОУК төрайымы

Ташматова Г. _____

« ___ » _____ 2022 ж.

ЭАББПК-нин күндүзгү окуу бөлүмүнүн 1-курстун студенттери
үчүн

Календардык-тематикалык план

Багыты: Чет тили	Дисциплина: «Чет тили»		
Шифр: 050303	Жалпы сааттар – 80 с		
Окуунун формасы: Күндүзгү	Аудиториялык сааттар	I-сем	40 с
Курс: I (9 база)		II-сем	40 с
Семестр: I, II.			
Отчеттуулук: Жыйынтык баа			

Календардык-тематикалык план мамлекеттик стандарттын негизинде түзүлдү, “ ___ ” _____ 20 ___ жыл
№ ___ протоколу менен ЭАББП колледжинин педагогикалык кеңешмесинде бекитилди.

Иштеп чыккан:

Мадалиева Э.М.

Ош – 2022

1. Түшүндүрмө кат

Бул календардык план орто кесиптик билим берүү үчүн англис тилин үйрөнүү процессин оптималдаштыруу максатында иштелип чыккан. Ал мезгилдин талаптарына толук жооп берет, англис тилинде окуп жаткан материалды ийгиликтүү өздөштүрүүнүн алдын ала аныктаган инсандык, предметтик жана дисциплина аралык компетенциялардын калыптанышын камсыздайт.

Сунушталган календардык план мамлекеттик талаптарга жооп берет. Курстун негизги максаты - англис тили сабагында грамматикалык материалды түшүнүү жана колдонуу менен чет тилинин коммуникативдик компетенттүүлүгүн калыптандыруу жана өнүктүрүү болуп эсептелет.

Тил – баарлашуунун эң маанилүү каражаты, ансыз адам коомунун жашоосу жана өнүгүшү мүмкүн эмес. Бүгүнкү күндө коомдук мамилелерде, коммуникация каражаттарында болуп жаткан өзгөрүүлөр (жаңы маалыматтык технологияларды киргизүү жана колдонуу) өспүрүмдөрдүн коммуникативдик компетенттүүлүгүн жогорулатууну, алардын филологиялык даярдыгын өркүндөтүүнү талап кылууда.

Чет тилдин негизги максаты коммуникативдик компетенттүүлүктү калыптандыруу, б.а. эне тилинде сүйлөгөндөр менен чет тилдер аралык жана маданияттар аралык байланышты жүргүзүү жөндөмдүүлүгүн жана каалоосун арттыруу.

Бул предмет окуу планы боюнча 1-курстун (9 база) студенттерине I, II - семестрде окутулат.

2. Дисциплинаны окутуунун максаты жана милдеттери

Чет тилин окутуунун максаты – студенттердин чет тилинин коммуникативдик компетенттүүлүгүн өздөштүрүү аркылуу көп маданияттуу көп тилдүү инсанды калыптандыруу.

Чет тилин окутуунун билим берүү максаттары - бул тилдер боюнча билимдерди өздөштүрүү жана жаңыртуу, кеп ишмердүүлүгүнүн негизги түрлөрүн (чет тилин кулак менен кабыл алуу жана түшүнүү, сүйлөө, окуу, жазуу) өздөштүрүү, тиешелүү көндүмдөрдү калыптандыруу. Билим берүү максаттарын ишке ашыруу чет тилин анын когнитивдик, коммуникативдик жана экспрессивдүү функцияларынын биримдигинде жана өз ара аракеттенүүсүндө натыйжалуу коммуникация каражаты катары практикалык билимди камсыз кылууга багытталган.

Чет тилин окутуунун өнүгүү максаттары студенттердин когнитивдик, коммуникативдик жана эмоционалдык өнүгүүсүн камтыйт. Чет тилинде ойду калыптандыруу жана формулировкалоо ыкмаларын өздөштүрүү процессинде гуманитардык ой жүгүртүүнүн лингвистикалык компоненти өнүгөт. Ошону менен бирге элестетүүнүн өнүгүшүнө жана инсандын эмоционалдык-сезимдик чөйрөсүн байытууга мүмкүнчүлүктөр пайда болот. Чет тилдерин окутуу кеп процесстерин жана кеп механизмдерин өнүктүрүүнү камсыздайт, бул кеп өндүрүшүнүн жана кепти кабыл алуунун биримдигинде тил жөндөмүнүн калыптанышына шарт түзөт.

Чет тилин окутуунун тарбиялык максаттары студенттердин руханий дүйнөсүн байытуу, аларды ой жүгүртүү, сезимдер жана жүрүм-турум маданиятына

тарбиялоого багытталган. Окуу процессинде окуучулардын гуманисттик баалуулук багыттары калыптанат, маданияттар диалогунун контекстинде баарлашуу жөндөмдүүлүгү, тилдер аралык маданияттар аралык баарлашууга психологиялык даярдыгы калыптанат. Чет тилдерин баарлашуу каражаты катары өздөштүрүү инсандын «бөтөн» социалдык чөйрөгө эффективдүү адаптацияланышына, анын өзүн өзү башкаруусун жана адекваттуу өзүн-өзү сыйлоосун камсыз кылууга өбөлгө түзөт.

Окутуунун милдеттери:

Когнитивдик - орто кесиптик билим берүү үчүн лексикалык жана грамматикалык минимумга ылайык баарлашуу максатына жетүү үчүн керектүү грамматикалык формаларды жана лексикалык бирдиктерди тандап алат.

Жүрүм-турумдук - социалдык, турмуш-тиричилик, социалдык-маданий жана билим берүү тармагында чет тилин түшүнүү жана баарлашуу үчүн жетиштүү деңгээлде сүйлөө ишмердүүлүгүнүн түрлөрүнө (угуу, окуу, сүйлөө, жазуу) ээ.

Баалуулук – өзүн-өзү өнүктүрүү жана коомдун өнүгүшү үчүн көп тилдүүлүктүн баалуулугун тааныйт.

3. Предметтик компетенциялар

- **Кеп компетенттүүлүгү** – студенттин кеп ишмердүүлүгүнүн 4 негизги түрү боюнча (сүйлөө, угуу, окуу, жазуу) коммуникациялык көндүмдөрү калыптанат, кабыл алууда жана берүүдө тилдик каражаттардын жетишсиздигинен студентте кырдаалдан чыгуу жөндөмү калыптанат.
- **Тилдик компетенттүүлүк** – студент негизги тандалып алынган темаларга, коммуникациянын тармактарына жана кырдаалдарына ылайык жаңы тилдик каражаттарды (фонетикалык, орфографиялык, лексикалык, грамматикалык) өздөштүрүү, окулуучу тилдин тилдик кубулуштары жөнүндө билимдерди, ар кандай жолдор менен өздөштүрүү, эне тилде жана чет тилде ой-пикирин билдирүү жөндөмү калыптанат.
- **Социалдык-маданий компетенттүүлүк** - студенттердин тажрыйбасына, кызыгуусуна, психологиялык өзгөчөлүктөрүнө ылайык келген темалардын, чөйрөлөрдүн жана баарлашуу жагдайларынын алкагында студенттин үйрөнүлүп жаткан тилдин өлкөлөрүнүн маданиятына, салттарына жана реалдуулуктарына кошулуусу калыптанат.

4. Предмет менен негизги компетенциялардын ортосундагы байланыш

Заманбап методологиянын айырмалоочу өзгөчөлүгү бул - билим берүү процессинин шарттарын табигый байланыш шарттарына жакындатууга умтулуу болуп саналат. Бул тенденциянын натыйжасы биргелешкен эки тараптуу жана чыгармачылык ишмердүүлүктүн натыйжасында келип чыккан предметтик компетенциялардын – тилдик, кептик жана социалдык-маданий жактан калыптанышы болот.

Тилдик компетенттүүлүк	Кептик компетенттүүлүк	Социалдык маданий компетенттүүлүк
Маалыматтык компетенция	Өзүн-өзү уюштуруу жана көйгөйлөрдү чечүү	Коммуникативдик компетенттүүлүк

5. Окуунун күтүлүүчү натыйжалары

Кептик компетенция	<p>Угуу көндүмдөрү</p> <p>Маектешүү процессинде маектештердин билдирүүлөрүн, ошондой эле ар кандай жанрдагы жана 3 мүнөткө чейин үн узактыгы боюнча аутенттик аудио жана видео тексттердин мазмунун угуп түшүнүүнү (ар кандай деңгээлдеги толуктугу жана тактыгы менен) андан ары өнүктүрүү:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Монологдук жана диалогдук мүнөздөгү жөнөкөй үндүү тексттердин негизги мазмунун түшүнөт; • Жарнамадагы жана маалыматтык жарнактагы керектүү маалыматты түшүнөт; • Күнүмдүк баарлашуунун эң кеңири таралган кырдаалдарында маектешинин айткан сөздөрүн салыштырмалуу толук түшүнөт. • Негизги маалыматты экинчиликтен ажыратат; • Эң маанилүү фактыларды белгилейт; • Аларга болгон мамилесин аныктайт, аудиотекстен керектүү/кызыктуу маалыматтарды чыгарат. <p>Окуу көндүмдөрү</p> <p>Окуунун бардык негизги түрлөрүн ар түрдүү стилдеги анык тексттерди: публицистикалык, илимий-популярдуу, фантастика, прагматикалык, ошондой эле ар түрдүү чөйрөлөрдөгү тексттерди (предметтер аралык байланыштарды эске алуу менен) андан ары өнүктүрүү:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Киришүү окуу – билдирүүлөрдүн, баяндамалардын, көркөм чыгармалардан үзүндүлөрдүн, илимий жана тарбиялык мүнөздөгү жөнөкөй басылмалардын негизги мазмунун түшүнөт; • Окууну үйрөнүү – прагматикалык тексттердин маалыматын толук жана так түшүнөт (инструкциялар, рецепттер, статистика); • Карап чыгуу/издөө окуу – макаланын, проспектин текстинен керектүү/кызыктуу маалыматты тандап түшүнөт. • Негизги фактыларды баса белгилейт • Негизги маалыматты экинчиликтен ажыратат
---------------------------	---

- Мүмкүн болгон окуяларды/фактыларды болжолдойт
- Фактылардын ортосундагы себептик байланыштарды ачып берет;
- Ой жүгүртүүнү түшүнөт;
- Керектүү/кызыктуу маалыматты чыгарат;
- Окуганына болгон мамилесин аныктайт.

Сүйлөө көндүмдөрү

Кызматтык жана расмий эмес күнүмдүк баарлашуунун тематикалык ситуацияларында жаңы темалардын негизинде ар кандай типтеги диалогдордун элементтерин камтыган аралаш типтеги диалогдордо, этикеттик диалогдорго, суроолуу диалогдорго, түрткү берүүчү диалогдорго, маалымат алмашууга катышуу жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу.

- Тааныш тема боюнча баарлашууга/талкуулоого катышат
- Маалымат үчүн суроо-талап кылат
- Түшүндүрүү үчүн сурайт

Чет тили боюнча долбоор боюнча иштин жыйынтыгы боюнча көргөн \ окуган нерселерине байланыштуу билдирүүлөр менен Оозеки сүйлөө жөндөмүн өркүндөтүү

- Тема/маселе боюнча эң маанилүү маалыматты камтыган постторду түзөт
- Алынган маалыматтын мазмунун кыскача жеткирет
- Өзү, чөйрөсү, пландары жөнүндө айтып, ниетин/аракетин актайт
- Фактылар/окуялар жөнүндө айтып, мисалдарды келтирип, аргументтер, жыйынтык чыгаруу
- Өз өлкөсүнүн / үйрөнүлүп жаткан тилдин өлкөлөрүнүн турмушунун жана маданиятынын өзгөчөлүктөрүн сүрөттөйт
- Монологтук билдирүүнүн көлөмү 8-10 сөз айкашын түзөт.

Жазуу көндүмдөрү

- жеке кат жазат, анкеталарды, бланктарды толтурат;
- өзү жөнүндө маалыматты англис тилдүү өлкөлөрдө кабыл алынган формада берет (автобиография \ кыскача);
- планды, оозеки/жазуу баяндамасынын рефераттарын, анын ичинде тексттен үзүндүлөрдүн негизинде түзөт.
- Көндүмдөрдү өнүктүрүү:
- жаңылыктар жөнүндө жеке катында сурайт жана кабарлайт;
- өзүнүн жашоосундагы айрым фактылар/окуялар жөнүндө айтып, өз оюн жана сезимдерин айтат;
- келечектеги пландарын баяндайт.

<p>Тилдик компетенция</p>	<p>Орто кесиптик билим берүүдө студенттердин мектепте алган тил билимдерине системалаштыруу жүргүзүлүп, студенттер англис тилин билүүнүн негизги деңгээлинин талаптарына ылайык жаңы тил билимдерин жана көндүмдөрүн өздөштүрүүнү улантууда.</p> <p>Орфография</p> <p>Орфографиялык көндүмдөрдү, анын ичинде негизги деңгээлдин лексикалык жана грамматикалык минимумуна кирген жаңы тил материалына карата жакшыртат.</p> <p>Фонетика</p> <p>угуу жана айтуу көндүмдөрүн, анын ичинде жаңы тил материалына карата, туура айтуу көндүмдөрүн жакшыртат; англис тилиндеги сөздөрдө жана сөз айкаштарында басымды жана интонацияны жана ар кандай типтеги сүйлөмдөрдү түзүүдө ритмикалык-интонациялык көндүмдөрдү байкайт.</p> <p>Лексика</p> <p>Эл аралык лексиканы, белгилүү сөздөрдүн жаңы маанилерин жана продуктивдүү сөз жасоо ыкмаларынын негизинде түзүлгөн жаңы сөздөрдү өздөштүрүү менен потенциалдуу лексикасын кеңейтет. Окуунун алкагында ситуацияларга кызмат кылган лексикалык бирдиктерди, англис тилдүү мамлекеттердин маданиятына мүнөздүү болгон сөз айкаштарын, кеп этикетинин реплика-клишелерин таануу жана колдонуу көндүмдөрүн калыптандырат жана сөз байлыгы кеңейет.</p> <p>Грамматика</p> <p>Мурда кабыл алуу жана коммуникативдик жактан өздөштүрүлгөн грамматикалык кубулуштарга ээлик кылат, үйрөнгөн базалык грамматикалык материалды системага салат.</p> <p>Сүйлөмдөрдүн мурда изилденген коммуникациялык жана структуралык түрлөрүн таануу жана кепте колдонуу көндүмдөрүн өркүндөтөт.</p> <p>Татаал жана татаал сүйлөмдөр, анын ичинде ар кандай ыктымалдык даражадагы шарттуу сүйлөмдөр жөнүндөгү билимдерин системалаштырат: ыктымалдуу, ыктымалсыз жана мүмкүн эмес: Conditional 1, 2, 3.</p> <p>Кепте конструкциялуу сүйлөмдөрдү таануу жана колдонуу көндүмдөрүн калыптандырат I wish ... (I wish I had my own room), конструкцией “Such\so + that” (I was so busy that forgot to phone to my parents), эмфатических конструкций типа It’s him who ....., it’s time you did something/</p>
----------------------------------	---

6. «Чет тили» сабагынын компетенттүүлүк картасы

№	Темалар	Тилдик КОМП	Кептик КОМП	Соц - маданий. КОМП	Комп. саны
1	Personal information		+	+	2
2	Talking about ability and asking for permission	+	+		2
3	Family	+	+		2
4	Famous TV show	+		+	2
5	Sibling rivalry		+	+	2
6	Describe people	+	+		2
7	Daily routine	+	+		2
8	Unusual schools	+	+		2
9	How often do you do your favorite thing	+		+	2
10	Dangerous journeys	+	+		2
11	What should I do?	+	+		2
12	Clothes	+	+		2
13	Catwalk fashion		+	+	2
14	Teenage pressures		+	+	2
15	Plans, meeting appointments	+	+		2
16	Are you hungry		+		1
17	What is on the table?	+		+	2
18	The concept of quantity	+		+	2
19	Unusual restaurants		+	+	2
20	In a restaurant	+	+		2
21	Places	+		+	2
22	Unusual cities		+	+	2
23	Where is it?	+		+	2
24	Wild animals	+	+		2
25	Past life	+		+	2
26	Past events	+	+		2
27	Photo description	+	+		2
28	Computing		+		1
29	Make your dream reality	+			1
30	Dancing man	+	+		2
31	In a shop	+			1
32	Sports and hobbies	+		+	2
33	We plan our own weekend.	+	+		2
34	We anticipate the future		+		1
35	My home	+	+		2
36	What happened?	+	+		2
37	I did it	+	+		2
38	Somewhere out there on the edge of the world	+	+		2
39	Photo description	+		+	2
40	Revision exam	+			1

7. Дисциплинанын тематикалык планы (академиялык сааттар)

№	1-семестрдин темалары		Планы	Жумасы	Сааты
1	Unit 0	Personal information	Vocabulary: Personal Information	1 жума	2
2		Talking about ability and asking for permission	Grammar: be and have got Speaking: Talking about ability and asking for permission	2 жума	2
3	Unit 1 Family and friends	Family	Vocabulary: Family	3 жума	2
4		Famous TV show	Grammar: Present Simple tense Present simple (negative and interrogative	4 жума	2
5		Sibling rivalry	word skills: Singular and plural nouns Reading: Sibling rivalry	5 жума	2
6		Describe people	Speaking :Describing people	6 жума	2
7	Unit 2 School days	Daily routine	Vocabulary: Daily routine	7 жума	2
8		Unusual schools	Vocabulary: Days of the week Vocabulary: Times	8 жума	2
9		How often do you do your favorite thing	Vocabulary: School subjects Grammar: have to	9 жума	2
10		Dangerous journeys	listening: Unusual schools Grammar: Adverbs of frequency;	10 жума	2
11		What should I do?	question words Word skills: Prepositions of time Reading: Dangerous journeys Speaking: Giving advice	11 жума	2
12	Unit 3 Style	Clothes	Vocabulary: Clothes	12 жума	2
13		Catwalk fashion	Grammar: Present Continuous Listening: Catwalk fashion	13 жума	2
14		Teenage pressures	Grammar: Contrast: Present Simple and Present continuous	14 жума	2
15		Plans, meeting appointments	Word skills: Adjectives: opposites Reading: Teenage pressures Speaking: Making arrangement	15 жума	2
16	Unit 4 Food.	Are you hungry	Vocabulary: Food. Are you hungry?	16 жума	2
17		What is on the table?	Grammar: Countable and uncountable nouns	17 жума	2
18		The concept of quantity	Grammar: There is/ there are; some and any	18 жума	2
19		Unusual restaurants	Grammar: How much/how many, much/many, a lot of, a few/a little	19 жума	2
20		In a restaurant	Word skills: Adjective+preposition Reading: Unusual restaurants Speaking: In a restaurant	20 жума	2
					40

№	2-семестрдин темалары	Планы	жумасы	сааты	
1	Unit 5 In the city.	Places	Vocabulary: In the city. Places	1 жума	2
2		Unusual cities	Grammar: Comparatives listening: Town or country?	2 жума	2
3		Where is it?	Grammar: Superlatives Word skills: Words that go together Reading: Unusual cities Speaking: Asking for and giving directions	3 жума	2
4	Unit 6 Going wild	Wild animals	Vocabulary: Wild animals	4 жума	2
5		Past life	Grammar: Past Simple(affirmative): regular	5 жума	2
6		Past events	listening: Missing sounds Grammar: Past Simple: be and can	6 жума	2
7		Photo description	Word skills: Prepositions of movement and place Reading: Stranger than fiction Speaking: Photo description	7 жума	2
8	Unit 7 Digital world	Computing	Vocabulary: Computing	8 жума	2
9		Make your dream reality	Grammar: Past Simple : irregular Listening: Listening to instructions	9 жума	2
10		Dancing man	Grammar: Past Simple(negative and interrogative)	10 жума	2
11		In a shop	Word skills: Introduction to phrasal verbs Reading: Dancing man Speaking: In a shop	11 жума	2
12	Unit 8 Be active!	Sports and hobbies	Vocabulary: Sports and hobbies	12 жума	2
13		We plan our own weekend.	Grammar: going to Listening: Prediction	13 жума	2
14		We anticipate the future	Grammar: will Word skills: Noun suffixes Reading: Against the odds Speaking: Negotiating	14 жума	2
15	Unit 9 Home sweet home!	My home	Vocabulary: My home	15 жума	2
16		What happened?	Grammar: Present perfect(affirmative)	16 жума	2
17		I did it	Listening: University accommodation	17 жума	2
18		Somewhere out there on the edge of the world	Grammar: Present perfect (negative and interrogative) Word skills: do, make, have, take, bring	18 жума	2
19		Photo comparison	Reading: In the middle of nowhere Speaking: Photo comparison	19 жума	2
20		Revision exam		20 жума	2
					40

8. Студенттердин билимин баалоонун негизги критерийлери

Чет тили сабагында студенттердин жетишкендиктерин баалоо окутуунун максаттары (күтүлгөн натыйжалары), методдору жана формалары менен тыгыз байланышта. Баалоонун максаты окуунун иш жүзүндөгү натыйжалары **күтүлгөн натыйжаларга дал** келерин аныктоо болуп саналат. Студенттердин окуу ишмердигин баалоодо мугалим билим берүүнүн тандалып алынган ыкмаларына жана формаларына ылайык ар кандай баалоо ыкмаларын колдонот.

Баалоо системасын иштеп чыгууда мугалим төмөнкүдөй негизги принциптерди көзөмөлгө алышы керек:

Маанилүүлүк – окуунун эң маанилүү натыйжаларын жана студенттердин ишмердүүлүгүн баалоого көңүл буруу.

Адекваттуулук – билимди, көндүмдөрдү, компетенцияларды максаттарга жана окутуунун натыйжаларына карап баалоо жүргүзүү.

Объективдүүлүк – бул бардык студенттердин бирдей шарттарда бирдей сыноодон өтүшүн талап кылган принцип. Маалыматтарды иштетүүнүн объективдүүлүгү мугалимге да, бардык студенттерге да белгилүү болгон так баалоо критерийлеринин болушун билдирет.

Ишенимдүүлүк – педагогикалык өлчөөнүн тактык даражасы. Эгерде бир эле атрибутту кайталап өлчөө бирдей натыйжаларды берсе, баалоо ыкмасы ишенимдүү деп эсептелет.

Баалоонун түрлөрү

Студенттердин билим берүү жетишкендиктерин өлчөө үчүн баалоонун төрт түрү колдонулат: **диагностикалык, формативдүү, Суммативдик жана жыйынтыктоочу.**

Диагностикалык баалоо

Прогресси баалоо үчүн мугалим окуу жылында студенттердин компетенттуулугунун калыптанышынын баштапкы деңгээлин жетишилген натыйжалар менен салыштырат. Диагностикалык баалоонун натыйжалары жалпыланган сыпаттамалар түрүндө жазылат жана мугалимдин окуу максаттарын жана студенттин окуу максаттарын коюу аркылуу окуу процессин жакшыртуу жана оңдоолорду киргизүү үчүн негиз болуп кызмат кылат.

Формативдик баалоо

Формативдик баалоонун максаттары студенттердин материалды өздөштүрүүсүнүн ийгилигин жана индивидуалдык өзгөчөлүктөрүн аныктоо,

ошондой эле студенттерге ийгиликке жетүү үчүн сунуштарды иштеп чыгуу болуп саналат. Мугалим окутууну өз убагында тууралоо, пландаштырууга өзгөртүүлөрдү киргизүү, ал эми студент өз ишинин сапатын жогорулатуу үчүн формативдүү баалоону колдонот. Студенттин аткарган иши анын жөндөмдүүлүгүнүн деңгээлине жараша эмес, конкреттүү бааланат.

Окутуунун орто натыйжаларын баалоодо студенттердин өзгөчөлүктөрү эске алынат (иштин темпи, теманы өздөштүрүү жолдору ж.б.), көңүл студенттердин жетишкендиктерине жана ийгиликтерине бурулат. Окуучунун прогресси билим берүү чөйрөлөрүндө белгилүү бир окуу натыйжаларына жетишүү катары аныкталат. Журналдагы баа зарылчылыкка жараша жазылат, мугалим студенттердин жеке прогрессине өзүнүн байкоолорун жазат.

Суммативдик баалоо

Студенттерди суммативдик баалоо студенттин билим берүүнүн ар бир деңгээли боюнча пландаштырылган натыйжаларга жетишүү даражасын аныктоо үчүн кызмат кылат жана учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу баалардан турат:

- Жекече аткарылган тапшырмаларды учурдагы баалоо баалоо нормаларына (туура чечимдердин саны, кетирилген каталардын саны, каттоо эрежелерин сактоо ж.б.) жана мугалим тарабынан коюлган жеке иштерди аткаруунун критерийлерине жараша жүргүзүлөт. Мугалим окуу материалын иштеп чыгууда студенттердин жеке өзгөчөлүктөрүнө жараша учурдагы баалоону жүргүзөт.
- Аралык баалоо предметтик окуу планында аныкталган иштердин түрлөрүнүн негизинде жүргүзүлөт:
  - ✓ -жазуу эмгектери/булак менен иштөө;
  - ✓ - оозеки жооп/презентация;
  - ✓ -долбоор, изилдөө иштери, иштин конкреттүү түрлөрү;
  - ✓ -портфолио (жетишкендиктер папкасы).

Жыйынтыктоочу баалоо

Жыйынтыктоочу баалоо календарга (чейрек, жарым жылдык, окуу жылы) ылайык жүргүзүлөт жана колдонуудагы стандарттарга жана иштелип чыккан баалоо критерийлерине ылайык жүргүзүлөт».

Баалоо формалары

1. Окуу

Окууга сунушталган тексттин татаалдыгы чет тилин үйрөнүү деңгээлине жараша болот.

«5» деген баа эгерде ал түпнускадагы (адапташкан эмес) тексттин негизги мазмунун түшүнсө, негизги ойду бөлүп көрсөтсө, негизги фактыларды аныктай алса, тааныш эмес сөздөрдүн маанисин боолголосо, ага коюлат.

«4» деген баа эгерде ал түпнускадагы тексттин мазмунун түшүнсө, негизги ойду бөлүп көрсөтсө, жеке фактыларды аныктай алса бирок анын лингвистикалык божомолу жетишээрлик өнүкпөгөн, кээ бир бейтааныш сөздөрдү түшүнүү кыйында турса, сөздүккө көбүрөөк кайрылууга аргасыз болуп, окуу темпи жай болсо коюлат.

«3» деген баа окуганынын негизги мазмунун толук түшүнбөгөн, тексттеги аз гана фактыларды бөлүп көрсөтө алган, лингвистикалык божомолу такыр өнүкпөгөн студентке коюлат.

«2» деген баа студент тексттин мазмунун туура эмес түшүнсө, айрым фактыларды издөөдө текстте ориентацияланбаса, бейтааныш лексиканы семантизациялоону билбесе, коюлат.

2. Угуп түшүнүү

Тыбыштуу тексттерди угуп, түшүнүп негизги берилген маалыматты кеп аркылуу чыгаруу болуп саналат.

«5» *деген баа* негизги фактыларды түшүнгөн, өзүнчө, маанилүү маалыматты бөлүп ала алган, контексттеги бейтааныш сөздөрдүн бир бөлүгүнүн маанисин болжолдоп, тапшырманы чечүү үчүн маалыматты колдоно билген студентке коюлат. (мисалы, тигил же бул аудио уктуруу).

«4» *деген баа* коммуникативдик тапшырманы чечүүдө ал маалыматтын 2/3 бөлүгүн гана колдонгон баардык негизги фактыларды түшүнбөгөн студентке коюлат.

«3» *деген баа* кээ бир фактыларды туура эмес түшүнгөн, өзүнө жүктөлгөн коммуникативдик милдетти толук чече албаган, тексттин 50%ын гана түшүнгөнүн көрсөткөн студентке коюлат.

«2» *деген баа* эгерде студент негизги тексттин жарымынан азын түшүнсө, ал өзүнө жүктөлгөн кеп милдетти чече албаса коюлат.

3. Сүйлөө

Чыныгы жашоодо сүйлөө коммуникациянын эки формасы болот:

1. сыпаттоо же окуя сыяктуу ырааттуу билдирүүлөр түрүндө;

Окуянын же сүрөттөмөнүн маанилүү көрсөткүчтөрү болуп темага ылайыктуулугу, баяндоонун толуктугу, тилдик каражаттардын ар түрдүүлүгү саналат.

2. өнөктөш менен баарлашууга катышуу түрүндө;

Өнөктөштү түшүнүү, өнөктөштүн айткандарына жана алардын айткандарынын ар түрдүүлүгүнө туура жооп берүү.

«5» *деген баа* эгерде жалпысынан ал коюлган кеп милдеттерди аткара алса, Анын билдирүүсү логикалык жактан ырааттуу болсо, тилдик каражаттар туура колдонулса, баарлашууну үзгүлтүккө учураткан каталар дээрлик болбосо, сүйлөгөнү таза болуп өз алдынча пикирин билдире алса коюлат.

«4» *деген баа* эгерде ал жалпысынан коюлган сүйлөө тапшырмаларын аткараса, анын сүйлөгөн сөзү ырааттуу болсо, бирок байланышты үзгөн айрым каталар кетирилсе коюлат.

«3» *деген баа* эгерде ал коюлган кептин тапшырмасын негизинен чече алса, бирок тилдик каражаттардын диапозону чектелүү болсо, баяндын көлөмү нормага жетпей калса, тил каталарын кетирсе, кээ бир жерлерде билдирүүлөрдүн ырааттуулугу бузулса, өз пикирин билдирүү элементтери дээрлик болбосо коюлат.

«2» *деген баа* эгерде коммуникативдик тапшырманы жарым-жартылай гана чече алса, билдирүүнүн көлөмү аз болуп сөз байлыгы чектелүү болсо, өзүн-өзү баалоо элементтери жок болуп тил каталары сыяктуу көп сандаган каталарды кетирсе, көптөгөн каталар байланышты үзгүлтүккө учуратса, натыйжада сөз өнөктөштөрүнүн ортосунда түшүнбөстүктү пайда кылса коюлат.

4. Жазуу

Диктант

«5» *деген баа* кылдаттык менен аткарылган, 2ден ашык эмес (бирок 1ден көп эмес орфографиялык же жалпы кеп) ката кетирилген иш үчүн коюлат.

«4» *деген баа* 4төн ашык эмес (бирок 2ден көп эмес жалпы кеп же орфографиялык) ката кетирилген иш үчүн коюлат.

«3» *деген баа* 10дон ашык эмес (бирок 7ден ашык эмес жалпы кеп же орфографиялык) ката кетирилген иштерге коюлат.

«2» *деген баа* 15тен ашык эмес (11ге жакын жалпы кеп же орфографиялык) ката кетирилген иш үчүн коюлат.

Баяндама

«5» *деген баа* окулган же уккан тексттин мазмуну толук жана так берилген, ырааттуу текстти куруунун бардык нормалары сакталган, ар кандай синтаксистик

конструкциялар колдонулган, грамматикалык жана стилистикалык эрежелер менен 2ден ашык ката кетирилбеген, ылайыктуу түрдө түзүлгөн иш үчүн коюлат.

«4» *деген баа* берилген тексттин мазмуну жетиштүү түрдө толук жана туура баяндалган иш үчүн, текстти түзүүнүн негизги эрежелери сакталса (грамматикалык жана стилистикалык нормалар), бирок жазуу тилин билүүнүн кээ бир көрсөткүчтөрү жогорку баа менен дал келбесе, баяндоонун толуктугу жана тактыгы жетишсиз болсо, тексттин тилдик ырааттуулугунун эрежелери бардык жерде сакталбаса. 3-5 ката кетирилсе коюлат.

«3» *деген баа* тексттин негизги мазмунун белгилеген ишке, ойду айтууга жөндөмдүүлүгү болсо, чет тилинде 6-9 ката, анын ичинде бдан ашык эмес жалпы кеп болгон учурда текстти куруунун нормалары олуттуу бузулса коюлат.

«2» *деген баа* конструкцияларды куруунун грамматикалык жана стилистикалык нормаларга жооп бербесе (10-13 ката менен) коюлат.

Мини эссе (эссе) жана каттар

«5» *деген баа* ой-пикирлери логикалык жана жанрдын талаптарына ылайык берилген, ырааттуу текст куруунун бардык нормалары сакталган, түрдүү синтаксистик конструкциялар колдонулган, грамматикалык жана стилистикалык эрежелерге ылайык түзүлгөн чыгармага коюлат. , 2ден ашык ката кетирилбейт (анын ичинде 1 жалпы сөз).

«4» *деген баа* берилген тексттин мазмуну жетиштүү түрдө толук жана туура баяндалган иш үчүн, текстти түзүүнүн негизги эрежелери сакталса (грамматикалык жана стилистикалык нормалар), бирок жазуу тилин билүүнүн кээ бир көрсөткүчтөрү жогорку баа менен дал келбесе, баяндоонун толуктугу жана тактыгы жетишсиз болсо, тексттин тилдик ырааттуулугунун эрежелери бардык жерде сакталбаса. 3-5 ката кетирилсе коюлат.

«3» *деген баа* тексттин негизги мазмунун белгилеген ишке, ойду айтууга жөндөмдүүлүгү болсо, чет тилинде 6-9 ката, анын ичинде бдан ашык эмес жалпы кеп болгон учурда текстти куруунун нормалары олуттуу бузулса коюлат.

«2» *деген баа* конструкцияларды куруунун грамматикалык жана стилистикалык нормаларга жооп бербесе (10-13 ката менен) коюлат.

Жалпы жыйынтыктоочу баалардын шкаласы

61-73 – «канааттандырарлык»

74-86 – «жакшы»

87-100 – «эң жакшы»

9. Окутуунун негизги методдору (билим берүү технологиялары)

Интерактивдүү окутуу методдору

Билим берүүдөгү компетенттүүлүккө негизделген мамиледе билим берүү ишмердүүлүгүнүн негизги фактору билимди алуу компоненти эмес, алдыга коюлган билим берүү милдеттерин чечүү үчүн студенттердин ишмердүүлүктүн ар

кандай ыкмаларын өздөштүрүү компоненти болуп саналат. Демек, дисциплинаны окутуунун күтүлгөн натыйжаларына жетүү үчүн ар кандай жаңы технологияларды жана интерактивдүү методдорду колдонуу зарыл.

Интерактивдүү окутуу – бул биринчи кезекте интерактивдүү окутуу, анын жүрүшүндө студент менен мугалимдин, ошондой эле студенттердин өз ара аракеттенүүсү да болот. Интерактивдүү методдор компетенттүүлүктү калыптандырууга жана окуунун белгилүү бир натыйжаларына жетүүгө – билимди өздөштүрүү, көндүмдөрдү жана көндүмдөрдү калыптандырууга өбөлгө түзөт.

I. Топтук методдор

Акыл чабуулу. Бул студенттерге кырдаал же маселе боюнча ар кандай ойлорду эркин жана ачык айтууга мүмкүндүк берет. Фантазияны жана чыгармачылыкты өнүктүрөт.

Мээ чабуулу – белгилүү жана кеңири колдонулган интерактивдүү ыкма, анткени ал ар бир адамга топтун ишине катышууга мүмкүнчүлүк берет.

Чакан топтордо иштөө. Чакан топтордо иштөө - бул бардык студенттерге катышууга жана жигердүү угуу же жалпы пикирди иштеп чыгуу (методдун максатына ылайык) сыяктуу көндүмдөрдү практикалоого мүмкүнчүлүк берген популярдуу метод. Топтук ишти студенттер өз алдынча чече албаган маселени чечүү зарыл болгондо колдонуу керек. Эгерде сарпталган күч жана убакыт каалаган натыйжага кепилдик бербесе, тез аракеттенүү үчүн “ойлон, жупташып иштеш, пикир алмашуу” ыкмасын тандаган жакшы.

Мозаика. Бул ыкмада студенттер бири-бирин үйрөтүшөт. Бири-бирин окутуу предметти үйрөнүүнүн жана татаал материалды түшүндүрүү, суроо берүү, угуу, баарлашуу жана башкалар сыяктуу маанилүү көндүмдөрдү практикалоонун эң натыйжалуу жолдорунун бири. Бул ыкма студенттерге кыска убакыттын ичинде чоң көлөмдөгү маалыматты алууга мүмкүндүк берет.

II. Оюндар

Билим берүү. Окутуучу оюндардын катышуучулары белгилүү бир кырдаалдын чегинде конкреттүү проблемага жооп беришет. Окутуу оюндарынын ичинен ролдук оюндарды бөлүп көрсөтүүгө болот, алардын катышуучулары өздөрүнүн ролуна ылайык сезишет, ойлошот жана аракет кылышат.

III. Текст менен иштөө

Insert. Бул метод студенттерге текст менен эффективдүү иштөө көндүмдөрүн калыптандырууга, активдүү жана ойлонулган окууну өнүктүрүүгө, мурда белгилүү болгон материалды жаңылары менен байланыштырууга, ошондой эле теманы андан ары изилдөөгө кызыгуусун арттырууга мүмкүндүк берет. Бул ыкманы колдонуунун жүрүшүндө студент четтик жазууларды (V "- мурдатан эле

билген; "+" - жаңы; "-" - башкача ойлонгон; "?" - түшүнгөн жок, суроолор бар) түзөт жана окуп чыккандан кийин текст, таблицаны тиешелүү темалар графиги менен толтурат. Таблицада тексттен алынган маалымат камтылган. Андан кийин, сиз алынган маалыматты иштеп чыгуу жараянын уюштуруу керек. Мисалы, жаңы маалыматты талкуулоо, дебат уюштуруу же текстти окууда пайда болгон маселелер боюнча изилдөө иштерин уюштуруу.

Бул ыкманы колдонуунун натыйжасында төмөндөгүлөр түзүлөт:

- Текст менен эффективдүү иштөө көндүмдөрү.
- Активдүү, ойлонуп окуу.
- Мурда белгилүү болгон материалды жаңы материал менен байланыштыра билүү.
- Теманы андан ары изилдөөгө түрткү берет
  - ✓ Билем
  - ✓ билдим
  - ✓ Мен билгим келет

Бул метод изилдөө көндүмдөрүн өнүктүрүүгө жана таанып-билүү иш-аракетин рационалдуу уюштурууга багытталган. Метод билем, билдим, мен билгим келет-тема же бөлүм боюнча изилдөө иштерин жүргүзүүгө мүмкүндүк берүүчү графикалык органайзер. Иштин жыйынтыгы таблицанда түзүлөт.

Синквейн. Студенттердин концептуалдык жүгүн баалоо ыкмасы жана алардын чыгармачылык мүмкүнчүлүктөрүн өнүктүрүү каражаты. Синквейн - (француз тилинен "беш") - беш саптан турган ыр. Бул предметтин кыска, өтө кыска сүрөттөлүшү, окуучуга өз билимин синтездөө, ал эми мугалимге окуучулардын тигил же бул түшүнүк жөнүндө канчалык деңгээлде түшүнүк калыптангандыгын билүүгө, сабак кандайча өз максатына жеткенин сезүүгө мүмкүндүк берет. Синквейн - төмөнкү планга ылайык түзүлөт:

1. зат атооч - тема
2. теманы ачып берүүчү сын атоочтор
3. теманы ачкан этиштер
4. теманы мүнөздөгөн сөздөрдү атоо
5. зат атооч - теманын синоними.

Венн диаграммасы. Диаграмма ар кандай жана жалпы өзгөчөлүктөргө ээ болгон эки же андан көп аспектилерди кароодо анализ жана синтез жүргүзүүгө мүмкүндүк берет. Диаграмма эки же андан көп кесилишкен чөйрөлөргө курулат.

Кластер. Кластерлөө абдан жөнөкөй жана эстеп калуу оңой:

- Негизги сөздү же сүйлөмдү чоң кагаздын ортосуна же тактага же башка жазуу бетине жазыңыз.
- Темага байланыштуу ойго келген сөздөрдү же сүйлөмдөрдү жазып баштаңыз.

- Идеяларды ойлоп таап, аларды жазып жатканда, өзүңүзгө ылайыктуу деп эсептеген идеялардын ортосунда байланыш түзө баштаңыз.
- Убакытыңыз түгөнгүчө же идеяларыңыз түгөнгүчө оюңузга келгенче көп идеяларды жазыңыз.

IV. Талкуунун ар кандай түрлөрү

Даярдыксыз сүйлөө чеберчилигин жогорулатат. Студенттер логикалык ой жүгүртүп, маселелерди чечип, чечим чыгарышат. Бул көнүгүү чыгармачылыкка, көйгөйлөрдү терең түшүнүүгө көмөктөшөт жана ошону менен бирге катышуучулардын ортосундагы социалдык байланыштарды чыңдайт.

Талкуу студенттердин өз ара аракеттенүүсүн камсыздайт, ага жогорку тартиптеги ой жүгүртүү жана мугалимдин көзөмөлү жок идеялардын эркин алмашуусу кирет. Натыйжада маселелерди, жүрүм-турумду жана көз караштарды жамааттык түшүнүү.

Позицияны, бурчтарды, пикирлердин масштабын алыңыз. Бул ыкма киришүү көнүгүү катары изилденип жаткан тема боюнча ой-пикирлердин ар түрдүүлүгүн көрсөтүү, студенттерге өз көз карашын билдирүүгө мүмкүнчүлүк берүү жана коммуникациялык көндүмдөрдү практикалоо үчүн пайдалуу. Аны сабактын аягында окуучулардын берилген теманы кандай түшүнгөндүгүн баалоо үчүн да колдонсо болот.

Бул ыкма аудиторияда талаш-тартыштуу маселени талкуулоодо пайдалуу. Талаш-тартыштуу маселе юридикалык жактан негизделген, карама-каршы көз караштардын (эки же андан көп) болушун билдириши керек.

10. Академиялык жүрүм-туруму жана этикалык чен саясаты.

1. Сабактан кечикпей өз убагында келүү;
2. QR коддон өз маалында өтүү;
3. Сабак убагында газета окуганга, резина чайнаганга, эки-экиден же мобилдик телефон менен сүйлөшүүгө болбойт;
4. Мобилдик телефондорду өчүрүп салуу талап кылынат;
5. Студенттик стилде кийинип келүү керек;
6. Сабактарды себепсиз калтырууга болбойт, ооруп калган күндөр үчүн справка талап кылынат;
7. Берилген тапшырмаларды аткарып келип өз убагында тапшыруу керек;
8. Сабактын жүрүшүндө активдүү катышуу керек;
9. Окутуучулар жана студенттер менен жакшы мамиледе болуу керек;
10. Окуу жайдын ар кандай каражаттарына аяр мамиле жасоо керек;
11. Аудиториялык класстарда коопсуздук эрежелерди так сактоо керек. ж.б.

***Эскертүү!** Жогоруда көрсөтүлгөн этикалык чен саясатынан башка дагы өзүңдүн жогорку деңгээлде тартип эрежесин сактаган студент экендигиңди, жалпы коомчулуктун алдында үлгүлүү инсан экендигиңди көрсөтө бил.*

11. Адабияттар

Негизги колдонмо адабияттар

1. Solutions 3rd edition elementary student's book.
2. Solutions 3rd edition elementary workbook.

Кошумча колдонмо адабияттар

1. Antony E. Approach, Method and Technique. - English Language Teaching, 1963, vol.
2. Asher J. Children's first language as a model for second language learning // Modern language journal.-1972.-№56,-P. 133-139.

Колдонмо Интернет ресурстар

1. <http://festival.1september.ru/articles/585591>
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/aktualnost-ispolzovaniya-internet-resursov-v-obuchenii-inostrannomu-yazyku>